

Верховний
Суд

ЗАХИСТ ПРАВ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Кравчук Володимир
Суддя Верховного Суду

КЛЮЧОВЕ ПРАВОВЕ ПИТАННЯ:

Рада роздає землі прибережної смуги, звільняє олігархів від сплати місцевих податків, затверджує генплан без громадського обговорення...

- Хто може оскаржити рішення органу місцевого самоврядування, ухвалене всупереч інтересів територіальної громади?

АСПЕКТИ

- Хто така громада?
- Що таке інтереси громади?
- Хто такий орган місцевого самоврядування?

ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА

Це **жителі**, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр.

(ст. 1 Закону «Про місцеве самоврядування в Україні»)

ГРОМАДА – це жителі міста, люди. «Корпорація жителів міста»

ІНТЕРЕСИ ГРОМАДИ

- Громада не має власних інтересів.
- Приватний інтерес: особливий, груповий, колективний.
- **Інтереси громади** – це приватні інтереси **більшості** жителів.
- **Порушення інтересу громади** - це порушення приватних інтересів **кожного**, хто належить до більшості.

: ЯК ЗНАТИ, ХТО НАЛЕЖИТЬ ДО БІЛЬШОСТІ?

ОРГАНИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

представницький орган місцевого самоврядування - виборний орган (рада), який складається з депутатів і відповідно до закону наділяється **правом представляти інтереси територіальної громади і приймати від її імені рішення.**

ПРЕЗУМПЦІЯ: ОМС діє у межах закону, **в інтересах громади** та від її імені.

ОМС – виразник її інтересу, а не окремий житель

«НЕ-В-ІНТЕРЕСНЕ» РІШЕННЯ

ХТО МОЖЕ ОСКАРЖИТИ:

- ✓ депутат?
- ✓ політична партія?
- ✓ прокурор?
- ✓ районна державна адміністрація?
- ✓ жителі?

ДЕПУТАТ

Статус депутатів місцевих рад згідно з статтею 15 Закону України «Про статус депутатів місцевих рад» не наділяє депутата місцевої ради правом звертатися до органів судової влади з відповідним ПОЗОВОМ.

(Постанова КАС ВС від 02.08.2019, справа №0240/3532/18-а)

ДЕПУТАТ

Право захищати інтереси територіальної громади (або її окремих представників) в суді може бути реалізоване **шляхом представництва**.

При цьому, депутат місцевої ради не уповноважений представляти у судах інтереси такої ради, або інтереси утворених нею комісій, або інтереси виборців інакше, ніж поза відносинами представництва.

(Постанова КАС ВС від 21.11.2018, № №504/4148/16-а)

ПРОКУРОР

Загальний нагляд скасовано!

Ст. 23 Закону «Про прокуратуру» не дає підстав для звернення до суду в інтересах громади.

Інтереси держави – інтереси громади?

ЖИТЕЛІ

37. ... члени територіальної громади виключно в межах законодавства та визначених ним форм участі мають право реалізувати свої права на участь у вирішенні питань місцевого значення, що не дозволяє їм ... абстрактно «вимагати належного здійснення ... міською радою повноважень, прийняття законних рішень».

(Постанова КАС ВС від 05.08.2019, справа №522/18588/17)

- **ЖИТЕЛІ НЕ МОЖУТЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО СУДУ В ІНТЕРЕСАХ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ**
- **АКЦІОНЕРИ НЕ МОЖУТЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО СУДУ В ІНТЕРЕСАХ ТОВАРИСТВА (виняток - похідні позов)**

ЩО Ж РОБИТИ?

АКТИ НОРМАТИВНОГО ХАРАКТЕРУ

Оскаржувати акт може будь-хто, щодо кого його застосовано, а також особи, які є суб'єктом правовідносин, у яких буде застосовано акт (264.2)

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ АКТ

Право на позов має особа, щодо якої його прийнято, або прав, свобод та інтересів якої цей акт стосується.

ПОЗОВ У СВОЇХ ІНТЕРЕСАХ

ПІДСТАВА:

- порушення права або **ПРИВАТНОГО** законного інтересу безпосередньо позивача.
- приватний інтерес може **співпадати** з приватними інтересами більшості (**громадським інтересом**):
- забудова, інфраструктурні проекти, екологія, промислові об'єкти, розпорядження комунальним майном

ЗАКОННИЙ ІНТЕРЕС: ознаки

Постанова КАС ВС 20.02.2019, №522/3665/17

- а) має правовий характер, тобто перебуває у сфері правового регулювання;
- б) пов'язаний з конкретним матеріальним або нематеріальним благом;
- в) є визначеним. У позовній заяві особа повинна зазначити, який саме її інтерес порушено та в чому він полягає;
- г) є персоналізованим (суб'єктивним). Належить конкретній особі – позивачу
- д) суб'єктом порушення позивач вважає СВП

ДОКЛАДНІШЕ:

Кравчук В.М. Чи є безмежним право на захист в адміністративному суді // Судово-юридична газета, 07.03.2019.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

КРАВЧУК

Володимир Миколайович

суддя Верховного Суду

(Касаційний адміністративний суд, «соціальна» палата)

Kravchuk_vm@meta.ua